

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

UNNA HEIMBERG, FINANSSIASiantuntija, VM/KAO
SIMO MENTULA, Erityisasiantuntija, VM/BO
TAINA ECKSTEIN, Budjettineuvos, VM/BO

TALOUSVALIOKUNNAN KUULEMINEN
8.11.2022

The background features several thin, curved teal lines that sweep across the frame, creating a modern, abstract design. These lines intersect and curve around the central text, adding a sense of movement and depth to the composition.

Kuntien työttömyysturvaa koskevan rahoitusvastuun laajentaminen

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

- Kunnan rahoitusvastuuta työttömyysetuksista laajennetaan ja varhennetaan.
 - Kunnat osallistuvat työttömyysetuuden perusosan suuruisen osan rahoitukseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Rahoitusvastuu laajenee koskemaan myös ansio- ja peruspäivärahaa.
 - Työttömien palveluihin aktivointi ei siirrä etuuden rahoitusvastuuta valtiolle.
- Työllisyyskehityksellä on nykyistä suurempi vaikutus kuntien rahoitusasemaan.
 - Positiivinen työllisyyskehitys tuottaa kunnalle nykyistä suuremman hyödyn. Vastaavasti kunta kantaa suuremman vastuun heikosta työllisyyskehityksestä.
 - Työttömyyden kestoon sidottu rahoitusvastuu kannustaa työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen sekä ohjaa kohdistamaan vahvemmin resursseja vaikeammin työllistyvien työllisyyden edistämiseen.

Työttömyysturvan rahoitusvastuun laajeneminen kompensoidaan kunnille

- Muutos rahoitusvastuussa kompensoidaan kunnille täysimääräisesti poikkileikkaustilanteessa **erillisellä valtionosuuden lisäyksellä**
- Kompensaatio vastaa kunnalle rahoitusvastuun laajenemisesta aiheutuvaa lisäkustannusta uudistuksen voimaantulovaiheessa
 - → **Voimaantulovaiheessa uudistuksen nettovaikutus on neutraali kaikille kunnille**
- Kompensaation kuntakohtaista kohdentumista ei tarkistettaisi jälkikäteen
- Kompensaation kokonaistaso tarkistettaisiin vuosittain kansaneläkeindeksillä, jotta kompensaation taso ei reaalisesti alenisi suhteessa poikkileikkaustilanteeseen

Arvioitu vaikutus noin 350 milj. € vuoden 2019 tasossa

- Lopullinen kompensaaation taso perustuisi vuoden 2023 lopun tilanteen työttömyysetuuspäiväkertymiin ja niiden perusteella kuntien maksettavaksi tuleviin työttömyysetuuksiin vuoden 2024 työttömyysturvan perusosan tasolla

Kuntakoko	Kuntien rahoitusvastuu nykytilassa	Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu	Muutos rahoitusvastuussa	Kompensaatio	Nettovaikutus
Yli 100 000 as.	95	158	67	67	0
40 001-100 000 as.	74	139	70	70	0
20 001-40 000 as.	52	114	65	65	0
10 001-20 000 as.	41	96	58	58	0
5 001-10 000 as.	39	86	50	50	0
2 000-5 000 as.	41	82	43	43	0
Alle 2 000 as.	44	62	19	19	0
Yhteensä	70	129	63	63	0
Kuntaminimi	2	15	-44	-44	0
Kuntamaksimi	128	216	128	128	0

TE-palveluiden siirto ja kuntatalousvaikutukset

The background features several thin, curved teal lines that sweep across the page, creating a modern, abstract design. These lines intersect and curve around the central text, adding a sense of movement and flow to the layout.

Kunnille siirtyvät TE-palvelut muodostavat uuden valtionosuustehtävän

- Arvion mukaan siirtyvien tehtävien kustannus ja sitä vastaava rahoitus olisivat maksimissaan noin 700 milj. euroa
 - Lopullinen rahoituksen taso määriteltäisiin valtion vuoden 2024 talousarvion perusteella
 - HE:ssä vaikutuksia arvioitu vuoden 2019 tasossa, jolloin TE-palveluiden toteutuneet kustannukset olivat noin **520 milj. euroa**
- Pääperiaate: Kunnille myönnettävä rahoitus vastaa uudesta valtionosuustehtävästä ja rahoitusvastuusta aiheutuvia kustannuksia uudistuksen voimaantulohetkellä
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 21 §: Rahoitus uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin on kunnille täysimääräinen (100-prosenttinen valtionosuus)
- Valtionosuusrahoitus on kunnille laskennallista ja yleiskatteista

Valtionosuus kohdentuu kunnille palvelutarvetta kuvaavien kriteereiden perusteella

- Kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden kustannuksia vastaava valtionosuusrahoitus kohdennetaan työikäisen väestön (50 %) ja työttömien määrän (50 %) perusteella
 - Kotoutumiskoulutuksen (muiden kuin pakolaisten) rahoitus n. 30 milj. € kohdennetaan vieraskielisyyskriteerin kautta
- Rahoitus seuraa valittujen kriteereiden kehitystä kahden vuoden viiveellä
- Rahoitusjärjestelmän toimivuutta seurataan
 - Olisi myös työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan tehtävä

Laskennallinen rahoitus ei kuntakohtaisesti kohdennu täysin kustannusten mukaan

Kuntakokoryhmä	Laskennallinen kustannusten nykytila	Valtionosuuden lisäys	Nettovaikutus
Yli 100 000 as.	99	107	7
40 001-100 000 as.	103	95	-8
20 001-40 000 as.	87	87	0
10 001-20 000 as.	83	81	-2
5 001-10 000 as.	84	79	-4
2 000-5 000 as.	96	82	-14
Alle 2 000 as.	86	79	-7
Koko maa	95	95	0
Kuntaminimi	32	51	-141
Kuntamaksimi	225	115	39

- HUOM! Laskennallinen kustannusten nykytila sisältää huomattavia epävarmuustekijöitä, joten vertailu on suuntaa antava

Vaikutusten lieventämiseksi malliin sisältyy kahden vuoden siirtymäaika

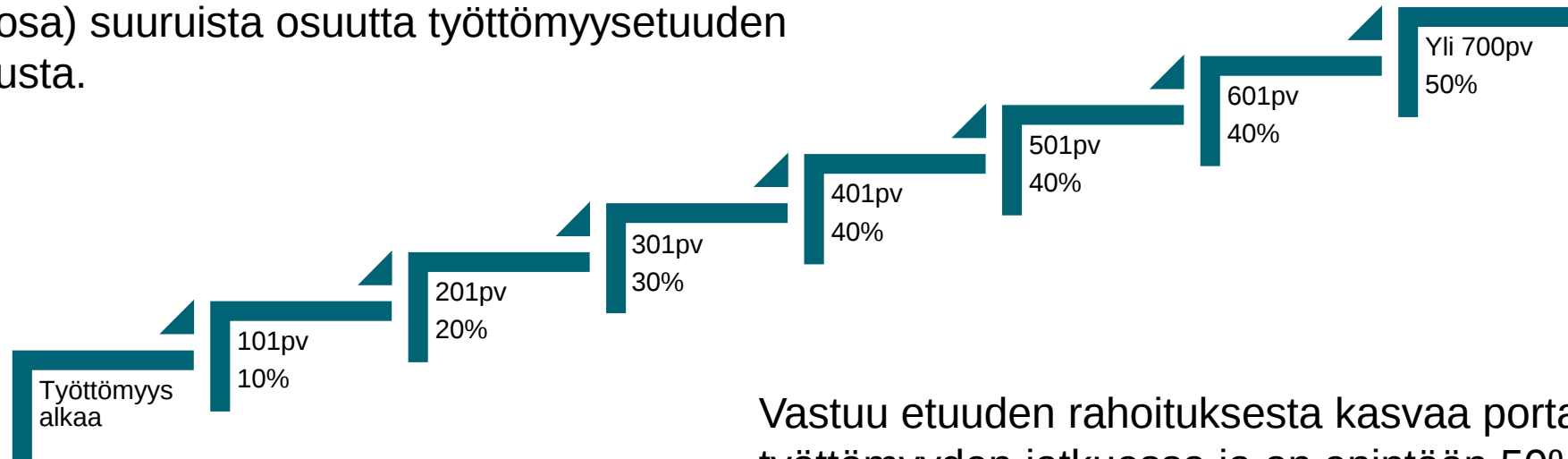
- Siirtymän aikana rahoitus on osittain laskennallista valtionosuutta ja osittain toteutuneeseen kustannukseen perustuvaa
- Siirtymä tapahtuisi kahden vuoden aikana seuraavasti:
 1. Voimaantulovuonna rahoitus määräytyy 50 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 50 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
 2. Toisena vuonna rahoitus määräytyy 25 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 75 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
- Kolmantena vuonna valtionosuusrahoitus määräytyy täysimääräisesti valitun valtionosuuskriteerin mukaisesti

Rahoitusmallin kannusteista

Kannustava rahoitusmalli

Kunnan rahoitusosuus koskee perusosan (työmarkkinatuki, peruspäiväraha, ansiopäivärahan perusosa) suuruista osuutta työttömyysetuuden rahoitusta.

Vastuu etuuden rahoituksesta kasvaa portaittain työttömyyden jatkuessa ja on enintään 50% perusosan suuruisen osan rahoituksesta kun etuutta on maksettu yli 700 päivältä.

Kunnan rahoitusosuuden määrittävä laskuri nollautuu kun henkilö täyttää työssäoloehdon.

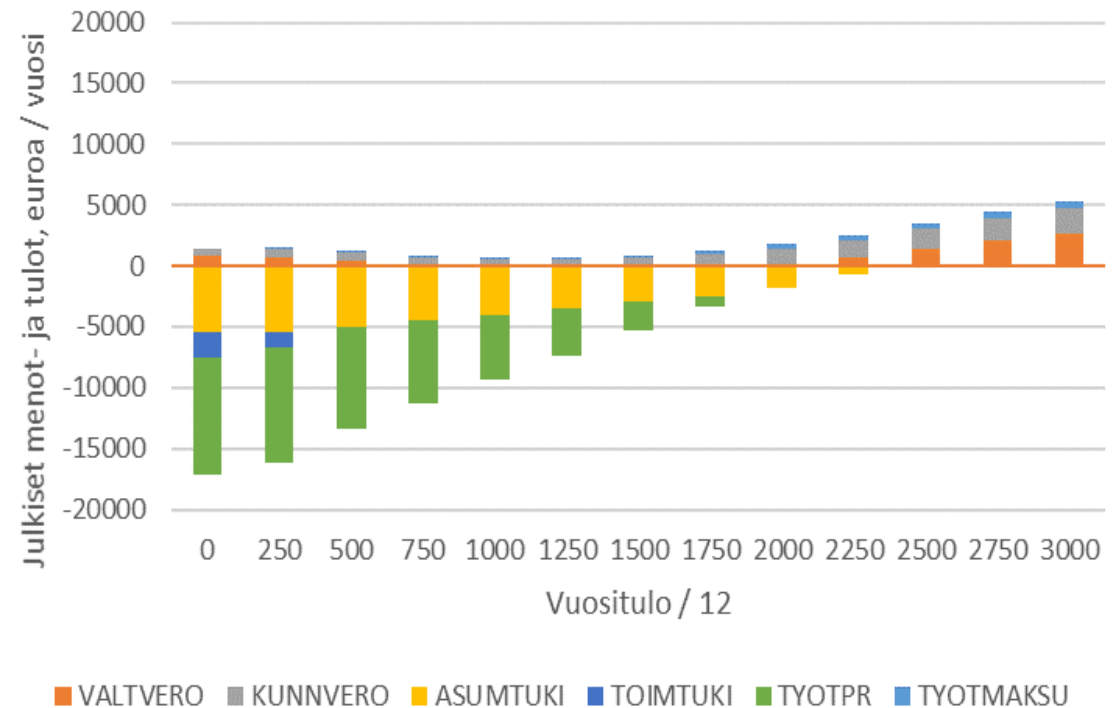

Kannustava rahoitusmalli

- Hallituksen esitykseen liittyvän rahoitusmallin tavoitteena on työllistymistä edistävien palveluiden järjestämisen ja tuottamisen kustannusvaikuttavuuden vahvistaminen kolmen mekanismin kautta.
 - Työllistymisen kunnalle tuottamaa suoraa taloudellista hyötyä eli kannustinta kasvatetaan laajasti lisäämällä kunnille vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Tarkoituksena on, että kunnat saavat suuremman taloudellisen hyödyn työllistymistä edistävän palvelujärjestelmän toimivuudesta.
 - Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa katkaisisi kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta. Tarkoituksena on estää mahdollisuus epätarkoituksenmukaiseen kustannusten siirtelyyn palveluiden avulla, jolloin palveluiden tulisi olla aidosti vaikuttavia.
 - Pääosa työllistymistä edistävien palveluiden rahoituksesta siirrettäisiin rahoitettavaksi yleiskatteisella rahoituksella kuntien budjetista. Tarkoituksena on, että kunnilla on kannustin hillitä palveluiden järjestämisestä johtuvia kustannuksia.

Verotus ja tulonsiirrot siirryttäessä työttömästä työlliseksi

- Työttömän työllistyminen kasvattaa verotuloja ja pienentää toimeentulon tukemiseksi maksettavia julkisia tulonsiirtoja.
- Huomattava osa työllisyyden tuottamasta julkisen talouden hyödystä on seurausta etuusmenojen rahoituksessa syntyvistä säästöistä.
- TE2024-uudistuksessa kuntien työllisyyden edistämisen kannusteita vahvistetaan nostamalla kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta.

SISU-mikrosimulointimallilla laadittu esimerkkilaskelma julkisten tulojen ja menojen jakaumasta yksin asuvan työmarkkinatuen saajan tapauksessa työllistyessä eri palkkatasoilla.

Vaikutukset julkiseen talouteen ja valtion talousarvioon

Vaikutukset julkiseen talouteen

- Arvioitu työllisyysvaikutus 7000 – 10 000 lisätyöllistä (vuoden 2029 tasossa).
 - Huom. arvioon sisältyy merkittävää epävarmuutta.
- Vastaavan työllisyyden kasvun arvioidaan vahvistavan julkista taloutta n. 160-230 milj. eurolla vuodessa (vuoden 2029 tasossa)

Budjettivaikutukset: Kuntien järjestämisvastuulle siirtyvien palveluiden rahoitus

- Vaikutukset tarkoitus huomioida keväällä vuosien 2024-2027 julkisen talouden suunnitelman valmistelussa.
- Kunnan peruspalveluiden valtionosuusmomentille 28.90.30 siirretään rahoitusta seuraavilta momenteilta:
 - 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut – suurin osa
 - 32.01.03 TE-toimistojen toimintamenot – suurin osa
 - 32.01.02 ELY-keskusten toimintamenot – esim. hankinnat ja maksatukset
 - 32.30.55 Toimet työurien pidentämiseksi – suurin osa
 - 33.20.50 (Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta) ja 33.20.52 (Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta) – palkkatuen ja starttirahan osuus

Budjettivaikutukset: Muutuskustannukset

- Vuoden 2023 talousarvioesitykseen sisältyy ehdotuksia uudistuksen valmistelu- ja toimeenpanokustannuksiin.
- 32.01.10 (Digitalisaation kehittäminen) 4 milj. euroa kertaluonteisiin tietojärjestelmämuutuskustannuksiin. JTS 2024-2027 käsiteltäväksi 9 milj. euron kertaluonteiset kustannukset v. 2024 ja 11,6 milj. euron pysyvät kustannukset 2025-.
- 32.01.03 (TE-toimistojen toimintamenot) 1,507 milj. euroa kertaluonteisiin kustannuksiin (henkilöstömuutoksiin valmistautuminen, perehdytys, siirtymävaiheen tehtävät ym.). Täydentävässä tarkoitus huomioida vielä 2,852 milj. euron lisäys ko. tehtäviin v. 2023. JTS-valmistelussa jää huomioitavaksi jatkovuosien kustannukset.
- Lomapalkkavelan korvaaminen tarkoitus huomioida siirtymähetken mukaisena.